

Alg. 72

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi prof. Dra Józefa Siemiradzkiego o zwrot dodatkowych kosztów podróży do Brazylii.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 4. maja 1900 petycę prof. Dra Siemiradzkiego o dodatkowe przyznanie kosztów podróży do Brazylii, odesłał Wydziałowi krajowemu do zdania sprawy Sejmowi.

W wykonaniu tej uchwały przedkładamy Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie: Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 3. lutego 1896 powziął szereg uchwał w sprawie wychodźstwa ludności włościańskiej, a w szczególności polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby zbierał wiadomości o rozmiarach i kierunkach tego wychodźstwa i ażeby przy pomocy reprezentacyi tych powiatów, w których wzmagał się ruch emigracyjny, obmyślił środki zastosowane do miejscowych potrzeb i okoliczności, któreby mogły ruchowi temu skutecznie przeciwdziałać.

Ponieważ w tym czasie ogarnęła ludność włościańską we wschodniej części kraju gorączka emigracyjna przeważnie do Brazylii a stosunki naszych wychodźców w Brazylii ani c. k. Rządowi ani Wydziałowi krajowemu nie były wtedy znane, przeto Wydział krajowy między innymi zarządzeniami uchwałą z dnia 28. kwietnia 1896 do l. 9.816 postanowił wysłać do Brazylii na koszt kraju dwóch delegatów, jednego polaka, jednego rusina — celem zbadania tych stosunków, ażeby potem na podstawie tak zebranych dokładnych i wiarogodnych informacyj o losie naszych wychodźców można było doradzić Wysokiemu Sejmowi i c. k. Rządowi, jakie mają zająć stanowisko wobec ludności włościańskiej chcącej emigrować do Brazylii.

Na delegatów upatrzonego profesora uniwersytetu tutejszego Dra Józefa Siemiradzkiego, który już przedtem po południowej Ameryce podróżował i ruskiego księdza Iwana Wolańskiego, który kilka lat przebywał w północnej Ameryce.

Profesor Siemiradzki obliczył, że na tę podróż delegaci będą potrzebowali około 6 miesięcy czasu, a to: 2 miesiące na podróż ze Lwowa do jednego z portów w południowej Ameryce i z powrotem, a 4 miesiące na zwiedzenie kolonij ludności z naszego kraju w czterech stanach brazylijskich osiadłej.

W uchwale Wydziału krajowego z dnia 29. maja L. 34.326 oznaczono bliższe warunki, pod jakimi ta podróż miała się odbyć i cele tej podróży, a główniejsze z nich były następujące:

a) że delegaci mieli obowiązek zwiedzić kolonie naszych emigrantów w czterech Stanach brazylijskich t. j. w Paranie, Rio grande de Sul, Sta Catharina i S.

Paulo, a to: celem zbadania ich obecnych stosunków tak pod względem ekonomicznym, moralnym i społecznym, jak i widoków na przyszłość i celem zebrania potrzebnych dat statystycznych;

b) zwiedzanie ważniejszych Kolonii miało odbywać się zawsze wspólnie przez obydwóch delegatów, ażeby później nie powstały możliwe sprzeczności w poglądach;

c) przyjęto do wiadomości, że podróż ta wymagać będzie około 6 miesięcy czasu i

d) na pokrycie kosztów tej podróży i tytułem wynagrodzenia za poniesiony trud przyznano delegatom ryczałt 6.000 zł. w a. t. j. każdemu z nich po 3 000 złr.

Powyższe warunki zostały delegatom naprzód ustnie a potem na piśmie zakomunikowane, oni je przyjęli, przeciw nim nie robili żadnych zarzutów i w podróż się wybrali.

Po powrocie do Lwowa wnieśli pomienieni delegaci prośbę do Wydziału krajowego o dodatkowe przyznanie im kwoty 2.000 złr. na pokrycie kosztów podróży, a prośbę tę motywali w ten sposób, że podróż bez ich winy trwała o 2 miesiące dłużej, jak pierwotnie przewidziano, że przyznany i wypłacony im ryczałt nie wystarczył i że dlatego brakującą kwotę musieli pokryć z własnych funduszków.

Wydział krajowy uchwałą z dnia 2. marca 1897 L. 11.624 zawiadomił pententów, że ich prośbę o dodatkowo wynagrodzenie weźmie pod rozwagę dopiero po otrzymaniu od nich zastrzeżonego sprawozdania z odbytej podróży i pod warunkiem, jeżeli wykażą, że przyznany im ryczałt na pokrycie wszelkich wydatków podróży nie wystarczył i że oni resztę tych wydatków ze swoich funduszków pokryli. Delegaci przedłożyli wprawdzie sprawozdanie z odbytej podróży, które jednak nie zawierało studyów i spostrzeżeń, na podstawie własnego doświadczenia opartych, jaki los czeka emigrantów galicyjskich w Brazylii, nie zastosowali się jednak do postawionego im wyżej wspomnianego warunku, od którego spełnienia dodatkowe przyznanie im kosztów podróży zawisłem uczyniono, delegaci uznali nawet ten warunek dla siebie za ubliżający, dlatego też Wydział krajowy uchwałą z dnia 6. kwietnia 1897 L. 19.334 do ich żądania się nie przychylił, a te z powodu że według odnośnego ustępu zawartego w uchwale Wydziału krajowego z 29. maja 1896 L. 34.326 na pokrycie kosztów podróży i tytułem wynagrodzenia za poniesiony trud ryczałt w kwocie 6.000 złr. czyli każdemu z delegatów po 3.000 zł. był wyznaczony.

Następnie delegaci Dr. Siemiradzki i Ks. Wolański wnieśli w r. 1898 petycję do Wysokiego Sejmu o przyznanie im zwrotu dodatkowych kosztów podróży do Brazylii, pierwszy domagał się kwoty 900 zł. a drugi kwoty nie wymienił a tylko o odpowiednie wynagrodzenie upraszał.

Gdy tej petycji Wysoki Sejm w r. 1898 nie załatwił, Dr. Siemiradzki w r. 1899 ją ponowił, ale już tylko sam bez Ks. Wolańskiego. Petycja ta również w r. 1899 nie została przez Wysoki Sejm załatwioną, a Dr. Siemiradzki wniósł po raz trzeci w r. 1900 prośbę do Wysokiego Sejmu o jej załatwienie, wskutek czego Wysoki Sejm powziął w tej sprawie powołaną na wstępie uchwałę, przedstawivszy w ten sposób faktyczny stan tej sprawy na aktach oparty, gdy od czasu odmownej uchwały Wydziału krajowego z dnia 6. kwietnia 1897 nie nastąpiła żadna zmiana, któraby mogła na decyzję wpłynąć, przeto przy decyzji tej swojej Wydział krajowy pozostaje nadal i wnosi:

Wysoki Sejm raczy nad petycją prof. Dra Siemiradzkiego o zwrot dodatkowych kosztów podróży do Brazylii przejść do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału Kraj. Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

St. Badeni m. p.
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca *Dr. Damian Sawczak m. p.*
Członek Wydziału krajowego.